

Herhaling en aspect in de verleden tijd in Poolse samengestelde zinnen

rené genesis

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

AMSTERDAM CENTER
FOR LANGUAGE AND
COMMUNICATION

■ Comparative Slavic Verbal Aspect (and Related Issues)

inleiding

De voorbeelden van Barentsen, Genis, zijn geput uit:

Amsterdam
Slavic
Parallel
Aligned
Corpus

inleiding

Genis, R.M, 2008. 'Repetition and Aspect in the Past Tense in Polish Compound Sentences.' *Literature and Beyond - Festschrift for Willem G. Weststeijn* [= *Pegasus Oost Europese Studies* 11], 249 - 261. Amsterdam: Uitgeverij Pegasus.

Barentsen, A.A. 2008. 'Vyraženie posledovatel'nosti dejstvij pri povtorjaemosti v prošlom v sovremennyx slavjanskix jazykax.' *Dutch Contributions to the Fourteenth International Congress of Slavists, Ohrid: Linguistics* [= *Studies in Slavic and General Linguistics* 34], 1-36. Amsterdam-New York: Rodopi.

inleiding

- (1) Лишь только **начинал_i звенеть_i** телефон,
Варенуха **брал_i** трубку ...
'Zodra de telefoon **begon te rinkelen**,
nam Varenuxa de hoorn op.'
(Barentsen 2008: 3)

M_i conj **S**_i

M Hoofdzin
S Bijzin
_i imperfectief aspect
Conj conjunctie 'zodra'

inleiding

(1) Лишь только **начинал_i звенеть_i** телефон,
Варенуха **брал_i** трубку ...
'Zodra de telefoon **begon te rinkelen**,
nam Varenuxa de hoorn op.'
(Barentsen 2008: 3)

- Verleden tijd
- 'Open herhaling'
- Aspect in hoofdzin (**M**) & bijzin (**S**); 'paired act event'
- Conjunctie (betekenis)

inleiding

- ‘open herhaling’ in het Tsjechisch

(2) Sotva **zazvonil**_p telefon,
Varenucha **zvedl**_p sluchátko [...]
(Barentsen 2008: 3)

T. *M*_p conj *S*_p

(R. *M*_i conj *S*_i)

P. ???

inleiding

(3) a Skoro tylko telefon **zaczynał_i dzwonić_i**,
Warionucha *podnosił_i* słuchawkę.

(3) b Skoro tylko telefon **zaczął_p dzwonić_i**,
Warionucha *podnosił_i* słuchawkę.

P. a *M_i* conj **S_i**

P. b *M_i* conj **S_p**

Vragen

- Betekenisverschil?
- Kan M_p conj S_p (= Tsj) ook?

aspect

- Aspect in hoofdzin (M) & bijzin (S)

	M	S	
	p	p	← Tsjechisch
	p	i	
Russisch →	i	i	} ← Pools
	i	p	

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Vgl. geen herhaling

$M_p S_p$ → opeenvolging

$M_i S_i$ → gelijktijdigheid

$M_p S_i / M_i S_p$ → i-verb. = achtergrond bij p-verb.

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Vgl. wel/geen herhaling

$M_p S_p$ → opeenvolging

$M_i S_i$ → gelijktijdigheid

$M_p S_i / M_i S_p$ → i-verb. = achtergrond bij p-verb.

(4) a Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy ... het rooster *voor* ...'

(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Vgl. geen herhaling

$M_p S_p$ → opeenvolging

$M_i S_i$ → gelijktijdigheid

$M_p S_i / M_i S_p$ → i-verb. = achtergrond bij p-verb.

(5) Ledwo jej **dotknął_p**, **wzdrygnęła_p** się i **zesztywniała_p**.
'Nog maar net had hij haar **aangeraakt** of ze **rilde** en **verstijfde**.'

(Bos 2008: 18)

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Vgl. geen herhaling

$M_p S_p$ → opeenvolging

$M_i S_i$ → gelijktijdigheid

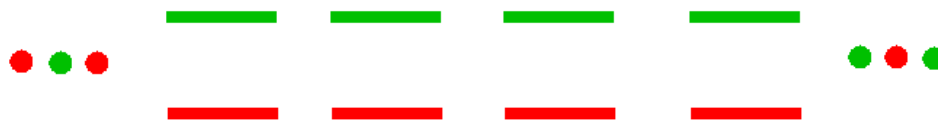
$M_p S_i / M_i S_p$ → i-verb. = achtergrond bij p-verb.

(6) Kiedy Janek **wszedł**_p do pokoju,
ja akurat *przepisywałem*_i artykuł.
'Toen Janek de kamer **binnenkwam**,
was ik juist een artikel *aan het overschrijven*.'

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Bij herhaling: M_i conj S_i

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Bij herhaling: M_i conj S_i

- (7) Kiedy **przepisywałem**_i artykuł,
Jan (cały czas) *wchodził*_i do pokoju.
'Toen ik mijn artikel **aan het overschrijven was**,
kwam Jan (de hele tijd) de kamer *binnen*.'

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Bij herhaling: M_i conj S_p

(8) a Ilekroć Messua **wymówiła**_p jakieś słowo,
on natychmiast **powtarzał**_i je głośno.
'Zodra/elke keer dat Messua een woord had uitgesproken,
herhaalde hij [= Mowgli] het hardop.'
(Genis 2008: 253, uit: Kipling *Jungle Book*)

opeenvolging vs. gelijktijdigheid

- Bij herhaling: M_i conj S_i

(8) b Ilekroć Messua **wymawiała**_i jakieś słowo,
on natychmiast *powtarzał*_i je głośno.
'Zodra/elke keer dat Messua een woord had uitgesproken,
herhaalde hij [= Mowgli] het hardop.'
(Genis 2008: 253, uit: Kipling *Jungle Book*)

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'
(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

(4) c Kiedy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Wanneer de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'
(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

(4) c Kiedy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Wanneer de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(4) d Kiedy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Wanneer de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'
(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

(4) c Kiedy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Wanneer de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(4) d Kiedy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Wanneer de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(4) e * Podczas gdy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Terwijl de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'
(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

(4) c Kiedy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Wanneer de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(4) d Kiedy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Wanneer de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(4) e * Podczas gdy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Terwijl de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(9) Czasem *grałam*_i przez pół roku rolę sieroty,
dopóki sama **się nie ukarałam**_p i **nie zarzuciłam**_p sobie ...
'Soms *speelde* ik dan wel een halfjaar lang de rol van een weeskind,
totdat ik mezelf **bestrafte** en **verweet** ...'
(Genis 2008: 258, uit: *Dagboek van Anne Frank*)

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'
(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

(4) c Kiedy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Wanneer de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(4) d Kiedy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Wanneer de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(4) e * Podczas gdy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Terwijl de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(4) f Dopóki służący nie **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Totdat de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

conjunctie

(4) b Podczas gdy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Terwijl de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'
(Stawnicka 2007: 123, uit: Prus *Lalka*)

(4) c Kiedy służący **zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Wanneer de bediende de vloer **veegde**,
las dhr Ignacy [altijd] ... het rooster *voor* ...'

(4) d Kiedy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Wanneer de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(4) e * Podczas gdy służący **zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
Terwijl de bediende de vloer **had geveegd**,
las dhr Ignacy [altijd] het rooster *voor*.

(4) f Dopóki służący **nie zamiótł**_p podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...
'Totdat ...
las dhr I

(4) g * Dopóki służący **nie zamiatał**_i podłogę,
Pan Ignacy *odczytywał*_i ... rozkład zajęć ...

conclusie

- Aspect

$M_i \text{ conj } S_i$	Simultaneity: 1 repeated - 2 background
	Simultaneity: 1 & 2 repeated
	Successivity (logic/natural interpretation)
	Successivity (explicit conjunction)
$M_i \text{ conj } S_p$	Successivity

- conjuncties

+ simult $M_i \text{ conj } S_i$	neutral $M_i \text{ conj } S_{i/p}$	- simult $M_i \text{ conj } S_p$
<i>podczas gdy</i>	<i>kiedy</i> <i>ilekroć</i>	<i>dopóki</i>